

Nº 8/1960.

Å l a n d s l a n d s k a p s s t y r e l -
s e s framställning till Ålands landsting
med förslag till första tillägg till inkomst-
och utgiftsstaten för landskapets ordinarie me-
del för år 1960.

Jämlikt landstingets beslut av den 16 mars 1959 erhöll landskapsstyrelsen i uppdrag att med sakkunnig hjälp undersöka förutsättningar na för en industrialisering av landsbygden i landskapet. Landskapsstyrelsen hade redan dessförinnan givit Befolkningspolitiska Forskningsanstalten i uppdrag att utföra en s.k. befolknings- och arbetskraftsundersökning inom samtliga åländska kommuner. En generalplan för en framtida industrialisering av landsbygden skulle givetvis också kunna uppgöras. Enligt landskapsstyrelsens förmenande torde emellertid, i detta nu, nyttan av en dylik plan vara tvivel underkastad. En mer påtagbar nytta torde kunna åstadkommas, ifall landskapsstyrelsen för varje enskilt fall understöder eventuella industrialiseringssträvanden med såväl ekonomisk som sakkunnig hjälp. Anslaget i innevarande års ordinarie budget för rådgivning för och annat främjande av hem- och småindustrin har fördubblats. Detta för att göra det möjligt för Ålands Företagareförening att i större utsträckning än hittills utnyttja sakkunnig hjälp som rådgivare för landskapets hem- och småindustriföretagare. Den företagsekonomiska avdelningen vid Ålands Aktiebank lämnar även råd och hjälp i hithörande frågor. Genom tillkomsten av en spånplattfabrik har ett stort steg tagits för industrialisering av landsbygden och för beredande av sysselsättning för befolkningen i landskapet. Kan dessutom planerna på en textilfabrik realiseras torde syftemålet med den hemställningsmotion, som låg till grund för landstingets förenämnda beslut, till en viss grad vara uppnått.

Den 11 mars 1959 beslöt landstinget uppdraga åt landskapsstyrelsen att utreda, huruvida landskapet helt eller i större utsträckning än hittills kunde komma i åtnjutande av fraktunderstöd för vissa varuslag. Landskapsstyrelsen har alltsedan år 1955, då vissa kommuner i den åboländska och åländska skärgården hänfördes till det s.k. fraktunderstödsområdet, ägnat denna fråga stor uppmärksamhet. Så länge dessa fraktunderstöd emellertid betraktas inte enbart som bidrag för täckande av höga transportkostnader utan även såsom en viss form av sociala bidrag, är möjligheterna för en utvidgning av fraktunderstödsområdet synnerligen begränsade. Inom det s.k. fraktunderstöds-

området är den allmänna förtjänstnivån lägre och genom att även nödiga livsmedel ingår i den grupp förnödenheter, vilka berättiga till fraktunderstöd, kommer dessa understöd samtliga inom kommunen bosatta personer till godo. För den händelse grundbestämmelserna för fraktunderstöden ändras på så sätt att endast de direkta fraktkostnaderna är avgörande ifall en kommun skall berättigas till fraktunderstöd eller icke, kommer landskapsstyrelsen även att vidtaga åtgärder i syfte att få hela landskapet hänfört till fraktunderstödsområdet.

Landstinget har den 10 december 1959 antagit en landskapslag om ändring av landskapslagen angående landskapsförvaltningen i landskapet Åland. Ifrågavarande nya landskapslag förutsätter inrättande av en landskapets lagberedningsbyrå och en ordinarie tjänst som lagberedningssekreterare såsom chef för denna byrå. Vid sammanträde den 22 december 1959 har landskapsstyrelsen behandlat frågan om den avlöningsklass, till vilken ovannämnda nya tjänstevakans borde hänföras. Härvid hade landskapsstyrelsen preliminärt, med beaktande av det ansvar, som skulle komma att åvila denne tjänsteman och av den höga kompetens och tidigare erfarenhet på arbetsområdet, som av honom skulle fördras, beslutat hänföra tjänsten såsom landskapet Ålands lagberedningssekreterare till 37:de avlöningsklassen. Tjänsteinnehavaren skulle då uppbära ett grundlönebelopp, som med summan av en löneklass skulle överstiga yngre medlem av rikets lagberedning tillkommande arvode, men likaledes med summan av en löneklass understiga äldre medlem av rikets lagberedning tillkommande arvode. Över förenämnda landskapsstyrelsens beslut inbegärdes Ålandsdelegationens utlåtande. Ålandsdelegationen ansåg sig böra förorda lagberedningssekreterartjänstens hänförande till 36:te avlöningsklassen. Med beaktande av Ålandsdelegationens utlåtande, beslöt landskapsstyrelsen vid ärendets slutliga behandling hänföra tjänsten såsom landskapet Ålands lagberedningssekreterare till 36:te avlöningsklassen. Tjänsten har beräknats bliva besatt tidigast från den 1 maj 1960.

Vid nämnda sammanträde den 22 december 1959 har landskapsstyrelsen också behandlat frågan om en uppflyttning av tjänsten såsom landskapsstyrelsens huvudbokförare från nuvarande 20:de avlöningsklassen till 23:dje avlöningsklassen. Med beaktande av att ifrågavarande tjänst med hänsyn till arbetsuppgifterna närmast bör vara jämförbar med en länsbokhållarvakans vid rikets länsstyrelser, beslöt landskapsstyrelsen preliminärt godkänna en uppflyttning av förenämnda landskapstjänst till 23:dje avlöningsklassen. Över detta landskapsstyrelsens beslut

inbegärdes Ålandsdelegationens utlåtande. Ålandsdelegationen fann de av landskapsstyrelsen anförda motiven för hänförande av huvudbokförartjänsten till nämnda avlöningsklass godtagbara. Med beaktande av Ålandsdelegationens utlåtande beslöt landskapsstyrelsen vid ärendets slutliga behandling hänföra huvudbokförartjänsten vid landskapsstyrelsens kamreraravdelning till 23:de avlöningsklassen, räknat från den 1 januari 1960.

Till landstinget har under innevarande session överlämnats en framställning med förslag till landskapslag om yrkesvägledning. Detta lagförslag förutsätter, förutom annat, inrättande av en ordinarie tjänst såsom yrkesvägledare och landskapsstyrelsen föreslår i framställningens allmänna motivering, att ifrågavarande tjänsteman skulle anställas redan från den 1 september 1960. Under förutsättning att lagförslaget godkännes, borde sålunda medel anvisas för avlönande av ifrågavarande nya tjänsteman.

Landskapsstyrelsen har i avlöningsfrågan trätt i förbindelse med byråchefen Volmar Mattlar vid kommunikationsministeriets avdelning för yrkesvägledartjänsterna i riket föreslagits klassificerade såsom yngre arbetskraftsärenden och denne har upplyst, att yrkesvägledare (27 lkl), äldre yrkesvägledare (28 lkl), distriktsinspektörer (29 lkl) och byråchefer (30-32 lkl). Såsom kompetensfordran för en yrkesväglednings-tjänsteman har föreslagits akademisk slutexamen med högsta vitsord i psykologi och högre vitsord i pedagogik eller sociologi. Byråchefen Mattlar ansåg för sin del, att landskapet Ålands yrkesvägledare, som i huvudsak ensam skall bära ansvaret för yrkesvägledningen och avgörandet av på honom ankommande arbetskraftsärenden inom distriktet, borde avlönas åtminstone enligt 28:de löneklassen men att troligtvis en lön enligt 29:de löneklassen bättre skulle motsvara tjänstemannens arbetsuppgifter och faktiska tjänsteställning.

Landskapsstyrelsen, som tillsvidare icke haft möjligheter att i avlöningsfrågan inhämta Ålandsdelegationens utlåtande, har med beaktande av byråchefen Mattlars utlåtande hänfört tjänsten som landskapet Ålands yrkesvägledare till 29:de avlöningsklassen. Anslaget har beräknats för en tid om fyra månader under år 1960.

Sedan landskapsstyrelsen överlämnade sitt förslag till inkomst- och utgiftsstat för ordinarie medel år 1960, ha också i övrigt nya anslagsbehov framkommit, vilka föranlett särskilda anslagsäskanden i nedan upptagna förslag till tillägg till förenämnda budget. För nu

ifrågavarande anslagsbehov har närmare redogjorts i den detaljmotive-
ring, som följer efter sifferbudgeten.

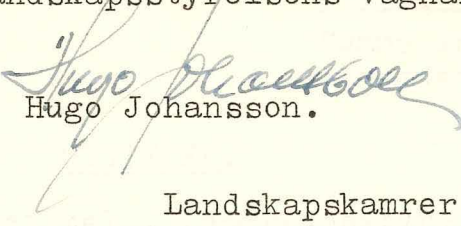
Landskapsstyrelsen föreslår värdsamt,

att Landstinget ville antaga nedanstående
förslag till första tillägg till inkomst- och
utgiftsstaten för landskapets ordinarie medel
för år 1960.

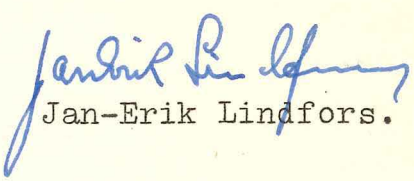
Mariehamn, den 11 mars 1960.

På landskapsstyrelsens vägnar:

Lantråd

Hugo Johansson.

Landskapskamrer

Jan-Erik Lindfors.

-5-

INKOMSTER.

5 Avdelningen.

=====

I. Finansieringsinkomster.Avräknings- och ränteinkomster.

1. Statsanslag för skattefinansiell utjämning 19.702.364

Summa I kap. 19.702.364

Summa 5 Avdelningen 19.702.364

Summa inkomster mk 19.702.364

=====

UTGIFTER.

2 Huvudtiteln. Landskapsstyrelsen.

=====

I. Centralförvaltningskostnader.

1. Avlöningar:

1 lagberedningssekreterare, grundlön

(36 lkl) 8 mån. å 101.925 815.400

1 huvudbokförare, grundlön (23 lkl) 80.700

1 yrkesvägledare, grundlön (29 lkl) 4 mån. å
69.775 279.100

Summa 1 kap. 1.175.200

Summa 2 Huvudtiteln 1.175.200

5 Huvudtiteln. Undervisnings- och bildningsväsendet.

=====

III. Ålands Sjöfartsläroverk.

5. Värme, lyse och vatten (förslagsanslag) 171.664

15. För anordnande av radiotelegrafistkurs (förslagsanslag) 960.000

Summa III kap. 1.131.664

XI. Särskilda anslag.5. Understöd åt Ålands Hemslöjdsförening för föreningens
skolverksamhet (förslagsanslag) 350.000

Summa XI kap. 350.000

Summa 5 Huvudtiteln 1.481.664

7 Huvudtiteln. Kommunikationsväsendet.

=====

IV. Särskilda anslag.Övriga anslag.

6. Bidrag till Ab Skärgårdsflyg för byggande av land-

ningsbrygga 625.000

Summa IV kap. 625.000

Summa 7 Huvudtiteln 625.000

10 Huvudtiteln. Investeringsutgifter.

=====

I. Landskapsstyrelsen.

2. Anskaffning av filmprojektor 340.000

Summa I kap. 340.000

III. Undervisnings- och bildningsväsendet.

=====

4. Ålands Sjöfartsläroverk för särskilda investeringar 205.500

8. Ålands lantmannaskola för anskaffning av inventa-
rier 200.000

9. Ålands sjöfartsläroverk för inköp av kylmaskinsagg-
regat 550.000

Summa III kap. 955.500

IV. Näringarnas främjande.

4. Anläggande av ny fiskodlingsanstalt 350.000

Summa IV kap. 350.000

V. Kommunikationsväsendet.

5. Anskaffning av tjänstebåt 2.200.000

Summa V kap. 2.200.000

VI. Särskilda anslag.

1. För underhåll av naturskyddsområde 575.000

Summa VI kap. 575.000

Summa 10 Huvudtiteln 4.420.500

11 Huvudtiteln. Understödslån.

=====

III. Särskilda anslag.

5. Amorteringslån åt Mariehamns stad för utbyggnad av
härmanläggningar 7.000.000

6. Amorteringslån för tryggnad av sysselsättningen ... 5.000.000

Summa III kap. 12.000.000

Summa 11 Huvudtiteln 12.000.000

Summa utgifter mk 19,702.364

=====

Detaljmotivering.

=====

5 Ht. III:5. Värme, lyse och vatten (förslagsanslag). Ålands sjöfartsläroverk har genom landskapets forstavdelning fått emottaga ett parti ved från Ålands lyceum, där utrymmet blivit begränsat på grund av pågående byggnadsarbeten. På grund härav har årets anslag för värme och lyse, mk 500.000, redan vid årets början reducerats med 352.000 för 440 kbm ved och med 100.050 för frakt eller tillsammans med 452.050. Årets behov av anslag för lyse, vatten och kol har dock beräknats till 219.614, varför ett tilläggsanslag om 171.664 vore erforderligt.

5 Ht. III:15. För anordnande av radiotelegrafistkurs (förslagsanslag) Med landskapsstyrelsens bifall har en radiotelegrafistkurs vidtagit vid Ålands sjöfartsläroverk den 15 februari 1960. Uti årets budget finnes medel för en radiotelegrafistkurs, som skulle ha börjat den 1 september, d.v.s. anslag för en termin. Den nu påbörjade kursen kommer att avslutas till julen innevarande år och omfattar sålunda två terminer. Anslaget måste därför fördubblas.

5 Ht. XI:5. Understöd åt Ålands hemslöjdsförening för föreningens skolverksamhet, (förslagsanslag). Föreningen har hos landskapsstyrelsen anhållit om tilläggsbidrag för år 1960 dels på grund av särskilda maskinella nyanskaffningar, som befunnits nödvändiga för en modern och ändamålsenlig undervisning och dels på grund av ökade kostnader genom en intensifierad verksamhet. Föreningens budget för verksamheten 1960 omsluter totalt 2.020.223 mark.

7 Ht. IV:6. Bidrag till Ab Skärgårdsflyg för byggande av landningsbrygga. För Ab Skärgårdsflyg har avsaknaden av en stationär plats för uppbevaring av bolagets plan och för utförande av mindre reparationer och översyner varit till märkbart men. Bolaget har därför på en tomt, som arrenderats av Mariehamns stad beslutat att i etapper uppföra en hangarbyggnad. Den första etappen, omfattande landningsbrygga med upphalningsanordning jämte serviceplats, har färdigställts. Den andra etappen, omfattande själva hangarbyggnaden har tillsvidare ställts på framtiden. De nu slutförda arbetena ha dragit en kostnad om 1.125.000 mark. Ministeriet för kommunikationerna och de allmänna arbetena har deltagit med 500.000 mark. Bolaget har, med hänvisning till ett uttalande av regeringssekreterare Koskenkylä att liknande anordningar för flygtrafiken i riket i allmänhet helt bekostats med statsmedel, anhållit om landskapsbidrag för resterande del av kostnaderna.

10 Ht. I:2. Anskaffning av filmprojektor. Landskapsstyrelsen framhöll i motiveringen till ordinarie budgetförslaget 1960 att en filmprojektor skulle inköpas till lantbruksavdelningen för ett pris om c:a 300.000 mark och att denna utgift skulle belasta momentet 10-I-1, anskaffning av inventarier, vilket konto trots detta, med en höjning av endast 100.000 mark, dock borde vara tillräckligt. Ifrågavarande projektor har nu inköpts och totalkostnaden, inklusive nödvändiga tillbehör, uppgår till 340.000 mark. Emedan momentet 10-I-1, förutom annat, måste belastas med oförutsedda utgifter för inventarieanskaffningar dels till vägavdelningens nya lokaliteter i Bostadsaktiebolaget Parkgatan 12:s fastighet i Mariehamn och dels till den nya lagberedningssekreterarens arbetsrum i Stadshuset kommer anslaget icke att vara tillräckligt om även utgiften för filmprojektorn skall påföras detta moment. På grund härav och då det dessutom kan anses mera ändamålsenligt att kostnaden för projektorn kan återfinnas under ett särskilt moment, har landskapsstyrelsen beslutat föreslå, att medel för anskaffning av mernämnda filmprojektor särskilt budgeteras och att sålunda momentet 10-I-1 reserveras för inköp av verkliga kontorsinventarier.

10 Ht. III:4. Ålands sjöfartsläroverk för särskilda investeringar. Rektor för Ålands sjöfartsläroverk har uppmärksamgjort landskapsstyrelsen på de olägenheter, som vid läroverket uppstått till följd av ett större kvinnligt inslag bland lärare och elever (radiotelegrafister). För 10-15 lärare (damer och herrar) finnes endast en toalett och för ett hundratal elever, däribland 4-5 damer, likaså endast en toalett, som visserligen är rymlig men dock utan möjlighet till reparation. Rektorn har därför i samråd med arkitekt Lindgren och landskapsstyrelsens byggnadskonsulent låtit utarbeta ett förslag för åstadkommande av två stycken enskilda toaletter, den ena för kvinnliga kursdeltagare och den andra för kvinnliga lärare. Kostnaderna för denna omändring har här budgeterats.

10 Ht. I:8. Ålands lantmannaskola för anskaffning av inventarier. Direktionen för Ålands lantmannaskola har uppmärksamgjort landskapsstyrelsen på den omständigheten, att i den nyrenoverade skolan helt saknas utrymmen, där eleverna kan tillbringa sin fritid, lyssna på radio, läsa tidskrifter o.dyl. Eleverna äro nu under fritiden hänvisade till sina rum, som icke varken planerats eller möblerats härför, eller till klassrummet. För att i nu möjligaste utsträckning avhjälpa denna brist har direktionen anhållit om medel för inköp av möbler för nyinredning av en sällskapshörna i matsalen. Kostnaderna härför har

beräknats till 154.000 mark.

Härutöver har direktionen anhållit om ett anslag stort 46.000 mark för anskaffande av bokhyllor, soffa och soffbord till lärarrummet. Rummet kunde härefter nyttjas som bibliotek, sammanträdesrum och gästrum.

10 Ht. I:9. Ålands sjöfartsläroverk för inköp av kylmaskinsaggregat. Anslaget har tidigare budgeterats men överförs till utgiftsresters räkning. A närmast budgettekniska orsaker har anslaget med utgången av år 1959^{vr} indragits. Emedan dock anskaffningen av ifrågavarande aggregat under första halvåret 1960 torde bliva aktuell har anslaget ånyo upptagits i detta tillägg till den ordinarie budgeten.

10 Ht. IV:4. Anläggande av ny fiskodlingsanstalt. I 1959 års ordinarie budget finnes upptaget 2 miljoner mark för anläggande av en ny fiskodlingsanstalt vid Toböle träsk i Saltvik. I detta belopp ingick icke kostnaderna för de s.k. gäddyngelbassängerna. Detta emedan landskapsstyrelsen icke hade hunnit få in erforderliga prisuppgifter. För att underlätta arbetet vid fiskodlingsanstalten har landskapsstyrelsen gått in för att anskaffa bassänger av plast. Det erforderliga antalet, 10 st., betingar ett pris om ca 350.000 mark.

10 Ht. V:5. Anskaffning av tjänstebåt. I ordinarie budgeten för år 1958 hade upptagits ett anslag om 1.200.000 mark för anskaffande av en tjänstebåt. Av olika orsaker behövde anslaget icke utnyttjas under sagda finansår utan överfördes detsamma per den 31.12.1958 till utgiftsrestersräkning. Per den 31.12.1959 beslöt landskapsstyrelsen indraga denna utgiftsrest men förutsatte härvid, att ny budgetering skulle verkställas omedelbart efter det anskaffningsplanerna ytterligare något avancerat. Landskapets vägingeniör har nu meddelat, att anbud på båtbyggnadsarbetet inbegärts och att totala kostnaderna kan beräknas till 2.200.000 mark. Tjänstebåten planeras för en längd av 10,1 m., emedan densamma är avsedd att nyttjas ej blott såsom tjänstebåt utan också^{alltså} ersättningsfarkost för landskapets turbåtar under tiden för dessas^{reparation}.

10 Ht. VI:1. För underhåll av naturskyddsområde. Landskapsstyrelsen har med landstingets begivande förvärvat Norrgård skattehemman RN^o 3 i Nätö by av Lemlands kommun. Köpeskillingen uppgick till 5 miljoner mark. I andra tillägget till ordinarie inkomst- och utgiftsstaten för år 1959 hade för förvärv av detta naturskyddsområde anvisats 5,5 miljoner mark, varav 0,5 miljoner mark var avsedda för yttre reparations- och underhållsåtgärder. Då ifrågavarande reparationsarbeten icke kunde

utföras under år 1959 måste landskapsstyrelsen per den 31.12.1959 indraga resterande del av anslaget. Sistnämnda summa kommer därför att ingå i 1959 års besparing och anslaget föreslås här upptaget under nytt moment.

Av summan 575.000 mark föreslås att 75.000 mark skulle få disponeras för inköp av ett 0,6 ha omfattande jordområde, som, ehuru tillhörande annan ägare, ligger kringgärdat av Norrgårds ägor. Området består av en åker. Det synes erforderligt att till en eventuell arrendators förfogande ställa största möjliga areal åkermark.

11 Ht. III:5. Amorteringslån åt Mariehamns stad för utbyggnad av hamnanläggningar. För att tillgodose det ökade behovet av speciella hamnanläggningar på grund av den utvidgade trafiken med bilfärjor har Mariehamns stad planerat en utbyggnad av den s.k. djupvattenskajen i Västerhamn. Kostnaderna för denna utbyggnad har approximativt beräknats till 22,6 miljoner mark och staden hade ansett önskvärt att halva kostnaden skulle täckas med landskapslån. I detta skede har dock landskapsstyrelsen icke ansett det befogat att räkna med större totalkostnader än ca 15 miljoner mark, men landskapsstyrelsen kommer sannolikt att ställa sig positiv till en förnyad låneansökan, som ingivits efter det kostnaderna mera exakt beräknats. Ifrågavarande nya hamnanläggningar äro avsedda som färjefäste för "Viking" och "Silja".

11 Ht. III:6. Amorteringslån för tryggnad av sysselsättningen. Träförädlings Ab Alan har meddelat landskapsstyrelsen, att planerna på byggande av en fabrik avancerat så långt att arbetena på byggnaden, kajanläggningar m.m. kan komma att inledas med det snaraste. Då det ur sysselsättningssynpunkt kan vara önskvärt att sådana arbeten inledas under eljest sysselsättningssvag tid och då dessutom Träförädlings Ab Alan kommer att inleda sådan byggnadsverksamhet, som berättigar till sysselsättningslån, har landskapsstyrelsen, med hänsyn taget även till anslag, som för motsvarande ändamål upptagits i rikets budget, beslutat föreslå att under momentet upptagna anslag i första hand skulle anvisas såsom lån åt mernämnda bolag, som dessutom uttryckligen uppgivit sig vara i behov av lånemedel.